

776.
PISMO OKÓLNE Nr 2
PREZESA RADY MINISTRÓW

z dnia 31 maja 1950 r.

w sprawie wykonania postanowień ustawy o socjalistycznej dyscyplinie pracy.

W uzupełnieniu mego pisma okólnego z dnia 5 maja 1950 r. w sprawie wykonania postanowień ustawy o socjalistycznej dyscyplinie pracy, proszę Ob. Ob. Ministrów, aby polecili podległym im urzędom, instytucjom i dyrekcjom przedsiębiorstw kierowanie się przy wykonywaniu postanowień ustawy o socjalistycznej dyscyplinie pracy następującymi uzupełniającymi wytycznymi:

1. Pracownicy urzędów, instytucji i przedsiębiorstw uczęszczający do szkół wyższych zawodowych i akademickich winni być zwalniani z części dnia pracy, na okres łącznie nie dłuższy niż godzin 14 tygodniowo. W celu uzyskania zwolnienia pracownik powinien przedstawić kierownikowi zakładu zaświadczenie dziekanatu lub dyrekcji szkoły, zawierające wykaz obowiązujących w danym kwartale wykładów, ćwiczeń lub seminariów, odbywanych w czasie godzin pracy pracownika. Kierownik zakładu wyda na piśmie decyzję ważną każdorazowo na jeden kwartał. W razie stwierdzenia, że pracownik wykorzystał udzielone mu zwolnienie dla innych celów, zwolnienie należy cofnąć i w stosunku do winnego zastosować rygory, przewidziane w ustawie o socjalistycznej dyscyplinie pracy.

2. W sposób podany pod 1 należy zwalniać także pracowników uczących się w średnich szkołach dla dorosłych, z tym jednak, że łączny okres zwolnienia nie powinien przekraczać 6 godzin tygodniowo.

3. W przypadku delegowania pracownika na kursy podnoszące kwalifikacje zawodowe pracownika, gdy kursy te odbywają się częściowo w godzinach pracy pracownika, zwolnienia z odpowiedniej części dnia pracy należy udzielić na piśmie na cały okres trwania kursu.

4. Postanowienia ust. 1, 2 i 3 nie naruszają obowiązujących przepisów o udzielaniu urlopów okolicznościowych na okres egzaminów.

5. Pracownicy, pełniący funkcje wykładowców w średnich szkołach zawodowych, wyższych szkołach zawodowych i akademickich, jak również w szkołach partyjnych oraz na kursach zawodowych, organizowanych przez Partię, Prezydium Rady Ministrów, CUSZ lub Ministerstwo, winni być zwalniani na czas wykładów i innych zajęć szkolnych, przypadających w czasie pracy pracownika. Zwolnienie następuje na podstawie pisemnej decyzji kierownika zakładu, ważnej do odwołania, powziętej przy uwzględnieniu wymagań służby w miejscu pracy pracownika.

6. Pracownicy dojeżdżający do miejsca pracy z dalszej odległości mogą uzyskać zgodę kierownika zakładu na odpowiednie przesunięcie rozpoczęcia dnia pracy, o ile rozkład jazdy środków komunikacyjnych, z których pracownik musi korzystać, stale uniemożliwia mu przybycie na miejsce pracy w czasie obowiązujących ogół pracowników. Czas pracy utracony na skutek późniejszego przybycia do pracy pracownik winien odpracować — gdy to jest możliwe — przez odpowiednio późniejsze zakończenie dnia pracy. Podkreślam, że przepis niniejszy ma charakter wyjątkowy. Winien on znaleźć zastosowanie tylko w przypadkach, gdy obowiązujący rozkład jazdy środków komunikacji stale uniemożliwia wcześniejszy dojazd do pracy. Przepis niniejszy nie znajduje zatem zastosowania w przypadkach, gdy pracownik korzysta z komunikacji podmiejskiej, lub z sieci komunikacyjnej międzypościekowej (np. w okręgach przemysłowych: śląskim, łódzkim itp.).

7. Pracownicy, powołani po ukończeniu dnia pracy do pełnienia dyżuru — o ile za okres dyżuru nie otrzymują według umowy dodatkowego wynagrodzenia — winni otrzymać zwolnienie z pracy w dniach następnych na ilość godzin równą okresowi dyżuru.

8. Z uwagi na okoliczność, że uznanymi dniami wypoczynku są niedziele i dni świąteczne ustawowo określone, opuszczenie innych dni pracy z powodu świąt obser-

wowanych przez pracownika (np. soboty) może być usprawiedliwione tylko w przypadkach, gdy żądanie takie zgłosi większość pracowników zakładu i gdy równocześnie istnieje będzie możliwość stałego ruchu zakładu pracy w niedziele, przy wyłącznej obsłudze zakładu przez członków tej większości.

9. Pracownicy zatrudnieni w górnictwie, przemyśle, budownictwie i przy budowie i konserwacji dróg wodnych i lądowych, o ile są użytkownikami małych i średnich gospodarstw rolnych i nie zatrudniają sił najemnych, mogą otrzymać zwolnienie z pracy na okres pilnych robót w gospodarstwie przez siebie użytkowanym. Okres zwolnienia z pracy nie może wynosić więcej niż trzy dni robocze za każdy przepracowany w przedsiębiorstwie miesiąc, a łącznie nie więcej, niż 20 dni roboczych w roku kalendarzowym. Zwolnienie może nastąpić jedynie na podstawie zaświadczenia prezydium gminnej rady narodowej, stwierdzającego wielkość użytkowanego gospodarstwa i okoliczność niezatrudniania sił najemnych. Pracownikowi zwolnionemu z pracy w trybie niniejszego postanowienia nie przysługuje wynagrodzenie za czas zwolnienia.

10. Pracownicy, przyjęci do pracy w miejscowości położonej w takiej odległości od stałego miejsca ich zamieszkania, że niemożliwy jest codzienny powrót z miejsca pracy do miejsca zamieszkania, mają prawo do korzystania ze zwolnienia z pracy na jeden dzień w miesiącu w soboty lub poniedziałki. Pracownikowi zwolnionemu z pracy w trybie niniejszego postanowienia nie przysługuje wynagrodzenie za czas zwolnienia.

11. Pracownicy, których obowiązki określone są w pewnej ilości godzin pracy ustalonej w umowie o pracę (pracownicy o niepełnym wymiarze godzin pracy, np. radcowie prawni, doradcy, konsulenci itp.) obowiązani są do przestrzegania ustalonych dla nich godzin pracy i w tym zakresie czasu podlegają postanowieniom ustawy o socjalistycznej dyscyplinie pracy. W przypadkach, gdy z powodu wykonywania czynności zawodowych, nie objętych umową z danym zakładem pracy, zachowanie ustalonych godzin pracy sporadycznie nie będzie możliwe, pracownicy ci winni w każdym takim przypadku utracony dla zakładu czas pracy odpracować w innych, niż ustalone godziny lub w dniach następnych. Kierownicy zakładów pracy uregulują system kontroli pracy tych osób w sposób umożliwiający każdorazowo stwierdzenie, że postanowienia niniejszego ustępu są ściśle przestrzegane. Postanowień tego ustępu nie wolno stosować do osób pobierających wynagrodzenie obliczone w wysokości przysługującej pracownikom na analogicznych stanowiskach za pracę w pełnym wymiarze godzin.

12. Krótkie i niepoliczalne do wymiaru urlopu wypoczynkowego urlopy dla załatwienia ważnych spraw osobistych, rodzinnych i majątkowych, o których mowa w przepisach szczególnych, odnoszących się do pracy pracowników państwowych, kolejowych i innych zatrudnionych na podstawie stosunku publicznie - prawnego, mogą być udzielane wyłącznie w wymiarze i przypadkach określonych w uchwale Rady Ministrów z dnia 5 maja 1950 r. w przedmiocie określenia przypadków usprawiedliwiających nieobecność w pracy oraz warunków i trybu usprawiedliwienia nieobecności (Monitor Polski Nr A-51, poz. 584, z późniejszymi zmianami) i przy stosowaniu wytycznych zawartych w pismach okólnych Prezesa Rady Ministrów, dotyczących wykonania ustawy z dnia 19 kwietnia 1950 r. o zabezpieczeniu socjalistycznej dyscypliny pracy (Dz. U. R. P. Nr 20, poz. 163).

13. Podkreślam, że uchwała Rady Ministrów z dnia 31 maja 1950 r. rozszerzyła zakres przypadków, w których może nastąpić zwolnienie pracownika przez kierownika zakładu, a mianowicie również na przypadki pogrzebu brata lub siostry na jeden dzień, oraz dopuszcza w § 3a zwolnienie na część dnia pracy w szerszym zakresie, niż ustalony był według dotychczasowego brzmienia uchwały Rady Ministrów z dnia 5 maja r.b.

14. Wytyczne niniejsze należy stosować z mocą obowiązującą od dnia 17 maja 1950 r.

PREZES RADY MINISTRÓW   Józef Cyrankiewicz